

GENESIS

Hanes y Creu

1 Yn y dechreuad creodd Duw y nefoedd a'r ddaear. ²Yr oedd y ddaear yn afluniaiidd a gwag, ac yr oedd tywyllwch ar wyneb y dyfnder, ac ysbryd Duw³ yn ymsymud ar wyneb y dyfroedd. ³A dywedodd Duw, "Bydded goleuni." A bu goleuni. ⁴Gwelodd Duw fod y goleuni yn dda; a gwahanodd Duw y goleuni oddi wrth y tywyllwch. ⁵Galwodd Duw y goleuni yn ddydd a'r tywyllwch yn nos. A bu hwyr a bu bore, y dydd cyntaf.

6 Yna dywedodd Duw, "Bydded ffurfafen yng nghanol y dyfroedd yn gwahanu dyfroedd oddi wrth ddyfroedd." ⁷A gwnaeth Duw y ffurfafen, a gwahanodd y dyfroedd o dani oddi wrth y dyfroedd uwchlaw iddi. A bu felly. ⁸Galwodd Duw y ffurfafen yn nefoedd. A bu hwyr a bu bore, yr ail dydd.

9 Yna dywedodd Duw, "Casgler yng-hyd y dyfroedd dan y nefoedd i un lle, ac ymddangosed tir sych." A bu felly. ¹⁰Galwodd Duw y tir sych yn ddaear, a chronfa'r dyfroedd yn foroedd. A gwelodd Duw fod hyn yn dda. ¹¹Dywedodd Duw, "Dyged y ddaear dyfiant, llyisiau yn dwyn had, a choed ir ar y ddaear yn dwyn ffrwyth a had ynddo, yn ôl eu rhywogaeth." A bu felly. ¹²Dygodd y ddaear dyfiant, llyisiau yn dwyn had yn ôl eu rhywogaeth, a choed yn dwyn ffrwyth a had ynddo, yn ôl eu rhywogaeth. A gwelodd Duw fod hyn yn dda. ¹³A bu hwyr a bu bore, y trydydd dydd.

14 Yna dywedodd Duw, "Bydded goleuadau yn ffurfafen y nefoedd i wahanu'r dydd oddi wrth y nos, ac i fod yn arwyddion i'r tymhorau, a hefyd i'r dyddiau a'r blynyddoedd. ¹⁵Bydded iddynt fod yn oleuadau yn ffurfafen y nefoedd i oleuo ar y ddaear." A bu felly. ¹⁶Gwnaeth Duw y ddau olau mawr, y golau mwyaf i reoli'r dydd, a'r golau lleiaf y nos; a gwnaeth y sêr hefyd. ¹⁷A gosod-

odd Duw hwyr yn ffurfafen y nefoedd i oleuo ar y ddaear, ¹⁸i reoli'r dydd a'r nos ac i wahanu'r goleuni oddi wrth y tywyllwch. A gwelodd Duw fod hyn yn dda. ¹⁹A bu hwyr a bu bore, y pedwerydd dydd.

20 Yna dywedodd Duw, "Heigied y dyfroedd o greaduriaid byw, ac uwchlaw'r ddaear eheded adar ar draws ffurfafen y nefoedd." ²¹A chreodd Duw y morfilod mawr, a'r holl greaduriaid byw sy'n heigio yn y dyfroedd yn ôl eu rhywogaeth, a phob aderyn asgellog yn ôl ei rywogaeth. A gwelodd Duw fod hyn yn dda. ²²Bendithiodd Duw hwy a dweud, "Byddwch ffrwythlon ac amlhewch a llanwch ddyfroedd y moroedd, a lluosoged yr adar ar y ddaear." ²³A bu hwyr a bu bore, y pumed dydd.

24 Yna dywedodd Duw, "Dyged y ddaear greaduriaid byw yn ôl eu rhywogaeth: anifeiliaid, ymlusgiaid a bwystfilod gwyllt yn ôl eu rhywogaeth." A bu felly. ²⁵Gwnaeth Duw y bwystfilod gwyllt yn ôl eu rhywogaeth, a'r anifeiliaid yn ôl eu rhywogaeth, a holl ymlusgiaid y tir yn ôl eu rhywogaeth. A gwelodd Duw fod hyn yn dda.

26 Dywedodd Duw, "Gwnawn ddyn ar ein delw, yn ôl ein llun ni, i lywodraethu ar bysgod y môr, ar adar yr awyr, ar yr anifeiliaid gwyllt, ar yr holl ddaear, ac ar bopeth sy'n ymlusgo ar y ddaear." ²⁷Felly creodd Duw ddyn ar ei ddelw ei hun; ar ddelw Duw y creodd ef; yn yr wy ac yn fenyw y creodd hwy. ²⁸Bendithiodd Duw hwy a dweud, "Byddwch ffrwythlon ac amlhewch, llanwch y ddaear a darostyngwch hi; llywodraethwch ar bysgod y môr, ar adar yr awyr, ac ar bopeth byw sy'n ymlusgo ar y ddaear."

29 A dywedodd Duw, "Yr wyf yn rhoi i chwi bob llysieuyn sy'n dwyn had ar wyneb y ddaear, a phob coeden â had yn ei ffrwyth; byddant yn fwyd i chwi. ³⁰Ac i bob bwystfil gwyllt, i holl adar yr awyr, ac i bopeth sy'n ymlusgo ar y ddaear,

³Neu, a gwynt nerthol.

popeth ag anadl einioes ynddo, bydd pob llysieuyn glas yn fwyd.” A bu felly, ³¹Gwelodd Duw y cwbl a wnaeth, ac yr oedd yn dda iawn. A bu hwyr a bu bore, y chweched dydd.

2 Felly gorffennwyd y nefoedd a'r ddaear a'u holl luoedd. ²Ac erbyn y seithfed dydd yr oedd Duw wedi gorffen y gwaith a wnaeth, a gorffwysodd ar y seithfed dydd oddi wrth ei holl waith. ³Am hynny bendithiodd Duw y seithfed dydd a'i sancteiddio, am mai ar hwnnw y gorffwysodd Duw oddi wrth ei holl waith yn creu.

⁴ Dyna hanes cenhedlu'r nefoedd a'r ddaear pan grewyd hwy.

Gardd Eden

Yn y dydd y gwnaeth yr ARGLWYDD Dduw ddaear a nefoedd, ⁵nid oedd un o blanhigion y maes wedi dod ar y tir, nac un o lysiau'r maes wedi blaguro, am nad oedd yr ARGLWYDD Dduw eto wedi peri iddi lawio ar y ddaear, ac nad oedd yno ddyd i drin y tir; ⁶ond yr oedd tarth yn esgyn o'r ddaear ac yn dyfrhau holl wyneb y tir. ⁷Yna lluniodd yr ARGLWYDD Dduw ddyd o lwch y tir, ac anadlodd yn ei ffroenau anadl einioes; a daeth y dyn yn greadur byw. ⁸A phlannodd yr ARGLWYDD Dduw ardd yn Eden, tua'r dwyrain; a gosododd yno y dyn yr oedd wedi ei lunio. ⁹A gwnaeth yr ARGLWYDD Dduw i bob coeden ddymunol i'r golwg, a da i fwyta ohoni, dyfu o'r tir; ac yr oedd pren y bywyd yng nghanol yr ardd, a phren gwybodaeth da a drwg.

¹⁰ Yr oedd afon yn llifo allan o Eden i ddyfrhau'r ardd, ac oddi yno yr oedd yn ymrannu'n bedair. ¹¹Enw'r afon gyntaf yw Pison; hon sy'n amgylchu holl wlad Hafila, lle y ceir aur; ¹²y mae aur y wlad honno'n dda, ac yno ceir bdeliwm a'r maen onyx. ¹³Enw'r ail yw Gihon; hon sy'n amgylchu holl wlad Ethiopia. ¹⁴Ac enw'r drydedd yw Hidecel; hon sy'n llifo o'r tu dwyrain i Asyria. A'r bedwaredd afon yw Ewfrates.

¹⁵ Cymerodd yr ARGLWYDD Dduw y dyn a'i osod yng ngardd Eden, i'w thrin a'i chadw. ¹⁶Rhoddodd yr ARGLWYDD Dduw orchymyn i'r dyn, a dweud, “Cei fwyta'n rhydd o bob coeden yn yr ardd, ¹⁷ond ni chei fwyta o bren gwybodaeth da

a drwg, oherwydd y dydd y bwytei ohono ef, byddi'n sicr o farw.”

¹⁸ Dywedodd yr ARGLWYDD Dduw hefyd, “Nid da bod y dyn ar ei ben ei hun; gwnaf iddo ymgeledd cymwys.” ¹⁹Felly fe luniodd yr ARGLWYDD Dduw o'r ddaear yr holl fwystfilod gwyllt a holl adar yr awyr, a daeth â hwy at y dyn i weld pa enw a roddai arnynt; a pha enw bynnag a roes y dyn ar unrhyw greadur, dyna fu ei enw. ²⁰Rhoes y dyn enw ar yr holl anifeiliaid, ar adar yr awyr, ac ar yr holl fwystfilod gwyllt; ond ni chafodd ymgeledd cymwys iddo'i hun. ²¹Yna parodd yr ARGLWYDD Dduw i drwmgwsg syrthio ar y dyn, a thra oedd yn cysgu, cymerodd un o'i asennau a chau ei lle â chnawd; ²²ac o'r asen a gymerodd gwnaeth yr ARGLWYDD Dduw wraig, a daeth â hi at y dyn. ²³A dywedodd y dyn,

“Dyma hi!

Asgwrn o'm hesgyrn, a chnawd o'm cnawd.

Gelwir hi yn wraig, am mai o ŵr^b y cymerwyd hi.”

²⁴Dyna pam y bydd dyn yn gadael ei dad a'i fam, ac yn glynu wrth ei wraig, a byddant yn un cnawd. ²⁵Yr oedd y dyn a'i wraig ill dau yn noeth, ac nid oedd arnynt gywilydd.

Anufudd-dod Dyn

3 Yr oedd y sarff yn fwy cyfrwys na'r holl fwystfilod gwyllt a wnaed gan yr ARGLWYDD Dduw. A dywedodd wrth y wraig, “A yw Duw yn wir wedi dweud, ‘Ni chewch fwyta o'r un o goed yr ardd?’” ²Dywedodd y wraig wrth y sarff, “Cawn fwyta o ffrwyth coed yr ardd, ³ond am ffrwyth y goeden sydd yng nghanol yr ardd dywedodd Duw, ‘Peidiwch â bwyta ohono, na chyffwrdd ag ef, rhag ichwi farw.’” ⁴“Ond dywedodd y sarff wrth y wraig, “Na! ni fyddwch farw; ⁵ond fe wŷr Duw yr agorir eich llygaid y dydd y bwyteu'ch ohono, a byddwch fel Duw^c yn gwybod da a drwg.” ⁶A phan ddeallodd y wraig fod y pren yn dda i fwyta ohono, a'i fod yn deg i'r golwg ac yn bren i'w ddymunio i beri ddeithneb, cymerodd o'i ffrwyth a'i fwyta, a'i roi hefyd i'w gŵr, a bwytaodd yntau. ⁷Yna agorwyd eu llygaid hwy ill dau i wybod eu bod yn noeth, a gwniasant ddail ffygys-bren i wneud ffedogau iddynt eu hunain.

^bYr Hebraeg vn chwarae ar y geiriau 'issa (gwraig) a 'is (gŵr).

^cNeu, duwiau.

8 A chlywsant sŵn yr ARGLWYDD Dduw yn rhodio yn yr ardd gyda hwyr y dydd, ac ymguddiodd y dyn a'i wraig o olwg yr ARGLWYDD Dduw ymysg coed y ardd. ⁹Ond galwodd yr ARGLWYDD Dduw ar y dyn, a dweud wrtho, "Ble'r wyt ti?" ¹⁰Atebodd yntau, "Clywais dy sŵn yn yr ardd, ac ofnais oherwydd fy mod yn noeth, ac ymguddiais." ¹¹Dywedodd yntau, "Pwy a ddywedodd wrthynt dy fod yn noeth? A wyt ti wedi bwyta o'r pren y gorchmynnais iti beidio â bwyta ohono?" ¹²A dywedodd y dyn, "Y wraig a rodداist i fod gyda mi a roes i mi o ffrwyth y pren, a bwyteais innau." ¹³Yna dywedodd yr ARGLWYDD Dduw wrth y wraig, "Pam y gwnaethost hyn?" A dywedodd y wraig, "Y sarff a'm twyllodd, a bwyteais innau."

Dedfryd Duw

14 Yna dywedodd yr ARGLWYDD Dduw wrth y sarff:

"Am iti wneud hyn, yr wyt yn fwy
melltigedig
na'r holl anifeiliaid,
ac na'r holl fwystfilod gwyllt;
byddi'n ymlusgo ar dy dor,
ac yn bwyta llwch holl ddyddiau dy
fywyd.

¹⁵Gosodaf elyniaeth hefyd rhyngot ti a'r
wraig,
a rhwng dy had di a'i had hithau;
bydd ef yn ysigo dy ben di,
a thithau'n ysigo'i sawdl ef."

¹⁶Dywedodd wrth y wraig:
"Byddaf yn amlhau yn ddirfawr dy
boen a'th wewyr;
mewn poen y byddi'n geni plant.
Eto bydd dy ddyhead am dy ŵr,
a bydd ef yn llywodraethu arnat."

¹⁷Dywedodd wrth Adda:
"Am iti wrando ar lais dy wraig,
a bwyta o'r pren y gorchmynnais i ti
beidio â bwyta ohono,
melltigedig yw'r ddaear o'th achos;
trwy lafur y bwyte'i ohoni holl
ddyddiau dy fywyd.

¹⁸Bydd yn rhoi iti ddrain ac ysgall, a
byddi'n bwyta llyisiau gwyllt.

¹⁹Trwy chwyd dy wyneb y byddi'n bwyta
bara
hyd oni ddychweli i'r pridd,
oherwydd ohono y'th gymerwyd;
llwch wyt ti, ac i'r llwch y dychweli."

²⁰Rhoddodd y dyn i'w wraig yr enw Efa,

am mai hi oedd mam pob un byw. ²¹A
gwnaeth yr ARGLWYDD Dduw beisiau
crwyn i Adda a'i wraig, a'u gwisgo
amdanynt.

²²Yna dywedodd yr ARGLWYDD
Dduw, "Y mae'r dyn fel un ohonom ni,
yn gwybod da a drwg. Yn awr, rhaid iddo
beidio ag estyn ei law a chymryd hefyd o
bren y bywyd, a bwyta, a byw hyd byth."
²³Am hynny anfonodd yr ARGLWYDD
Dduw ef allan o ardd Eden, i drin y tir y
cymerwyd ef ohono. ²⁴Gyrrodd y dyn
allan; a gosododd gerwbiaid i'r dwyrain
o ardd Eden, a chleddyf fflamlyd yn
chwyrlio, i warchod y ffordd at bren y
bywyd.

Y BEIBL YN GYMRAEG
(THE BIBLE IN WELSH)

© BFBS 1988

^{ch}Hebraeg, *canah*. Cymh. *Cain*.

^dFelly Fersiynau. Hebraeg heb " *Gad ... maes.*"